Gemeente Westerveld

Steenwijkerland

gemeente Weststellingwerf

Bureau Energieprojecten
Inspraakpunt Gaswinning Boergrup en Lombok inspraak op Ven P
Postbus 142
2270 AC VOORBURG

VERZONDEN 16 FEB. 2021

Datum	Ons kenmerk	Uw brief	Uw kenmerk
12 februari 2021	289699		

Onderwerp
reactie publicatie Boergrup-Lombok

Geachte heer, mevrouw,

Naar aanleiding van uw voornemen om in te stemmen met het realiseren van een boor- en winlocatie en daarmee het winnen van gas uit de velden Boergrup-Lombok mogelijk te maken, reageren wij mede namens de gemeenten Steenwijkerland en Weststellingwerf.

U heeft aangegeven dat voor het project de rijkscoördinatieregeling (hierna rcr) van toepassing is. In een eerder bestuurlijk overleg tussen uw ministerie en de betreffende wethouders van de gemeenten Weststellingwerf en Westerveld heeft u een toelichting gegeven. Aangezien het betreffende veld grenst aan de gemeente Steenwijkerland, het invloedsgebied zich ook tot deze gemeente uitstrekt en wij als drie gemeenten in deze regio samenwerken, is de gemeente Steenwijkerland zowel bestuurlijk als ambtelijk betrokken bij dit gaswindossier.

Uw ministerie verzoekt mee te denken over:
1. participatietraject;
2. zaken waarmee u rekening moet houden bij het vervolg.

Wij willen op beide punten als volgt reageren:

Stoppen rcr procedure
Wij roepen u met klem op vooralsnog te stoppen met dit plan Boergrup-Lombok c.q. de rcr procedure. Hierover het volgende. De voorgenomen (fysieke) locatie is opgenomen in de 'bufferzone' van het aanstaande Unesco-werelderfgoedgebied. Het gasveld strekt zich

uit tot binnen de grenzen van het beschermd dorpsgezicht en het beoogde Unesco-gebied. De aanstaande status van Werelderfgoed is naar onze mening een zeer belangrijke factor in de uiteindelijke besluitvorming omdat de (weliswaar tijdelijke) aanwezigheid van een boortoren het Unesco-nominatieproces kan verstoren. Bovendien kunnen na in productieneming effecten zoals bodemdaling/ trillingen/aardbevingen inbreuk maken op diverse Unesco-Attributes. In de zomer van 2021 wordt een besluit verwacht of het gebied van de Koloniën van Weldadigheid de langverwachte internationale Werelderfgoedstatus gaat krijgen. In de Mijnbouwwet zijn weigeringsgronden opgenomen als het gaat om plannen in het werelderfgoed Waddenzee. Wij nemen aan dat u een mogelijke Werelderfgoedstatus van internationaal belang op geen enkele manier in gevaar wilt brengen door op dit moment verder te gaan met dit project. Wij verzoeken u daarom ook te stoppen met deze procedure of in elk geval te wachten tot het besluit van het Werelderfgoedcomité. Het (inter)nationaal belang voor een werelderfgoed status weegt naar onze mening zwaarder dan het belang om juist op deze plek/in dit gebied gas te gaan winnen.

Algemeen

Bij aanvang van de mededeling dat de rcr volgens artikel 3.35 Wro van toepassing zou zijn, hebben wij uw ministerie verzocht te duiden waarom de rcr van toepassing is. Een rcr is van toepassing op *de aanleg of uitbreiding van een mijnbouwwerk* ten behoeve van de opsporing of winning van koolwaterstoffen in of onder een Natura 2000 gebied. Het veld Boergrup-Lombok ligt weliswaar deels binnen Natura 2000 gebied, maar het beoogde mijnbouwwerk (de beoogde winlocatie) aan het zandpad P.W. Jansenlaan ligt daar buiten. Artikel 141a van de Mijnbouwwet geeft naar onze mening aan dat het gaat om het mijnbouwwerk, niet om het veld. Strekt het beoogde mijnbouwwerk (boorgat) bijvoorbeeld tot onder het Natura 2000 gebied ? Voor ons is het niet inzichtelijk, waarom de rcr van toepassing is.

1. Participatie

Het document 'Voornemen project Gaswinning Boergrup en het voorstel voor Participatie' legt uit hoe verschillende partijen en omwonenden worden betrokken per fase van het project. Wij vinden participatie van inwoners belangrijk. Wij vinden het een goede zaak dat de participatie van dit project conform de Omgevingswet opgepakt wordt. Dat betekent ons inziens dat Vermilion en u moeten zorgen dat alle belanghebbenden kunnen meedenken over de plannen. Wij zijn van mening dat participatie alleen zin heeft wanneer inwoners echt betrokken worden. Dat betekent dat:

- inwoners begrijpen waar het om gaat. Wanneer, waarover en op welke manier kunnen zij meedenken en meepraten? Begrijpelijke taal is de sleutel tot participatie. Direct Duidelijk (www.directduidelijk.nl) helpt overheidsorganisaties om dit te doen;

- de begrijpelijke participatievraag inwoners ook echt bereikt. Dus dat hiervoor een effectieve communicatiestrategie met de juiste communicatiekanalen en middelen wordt ingezet.

Wanneer initiatiefnemers op bovenstaande wijze aantoonbare moeite doen voor de participatie met passende communicatie, dan geven zij daadwerkelijk invulling en uitvoering aan de Omgevingswet. In onze ogen voldoet het huidige voorstel "voornemen en participatie Gaswinning Boergrup" hier niet aan. Het document is niet begrijpelijk, waardoor veel inwoners de informatie niet tot zich kunnen nemen, laat staan daar op reageren.

Daarnaast is een advertentie of flyer in onze ogen onvoldoende om de inwoners te bereiken. Wij vragen het ministerie dan ook dringend om bij deze en komende participatievragen te zorgen voor een bij de Omgevingswet passende communicatieaanpak, zoals hierboven omschreven.

Verder merken wij op dat het belangrijk is om te benoemen op welke onderwerpen men straks als belanghebbende wel of geen invloed heeft. Dit is nu onduidelijk.

b. Communicatie

Verder merken wij op dat communicatie weliswaar verbeterd is maar nog steeds niet optimaal verloopt. Wij hebben er diverse malen op aangedrongen om tijdig en helder te communiceren. Dat geldt zowel vanuit uw ministerie naar gemeenten maar ook naar onze inwoners. Wij ervaren de communicatie helaas nog steeds als rommelig. Aan de andere kant zien wij dat er, ondanks deze coronaperiode goede stappen worden gemaakt. Wij verzoeken u oog te houden voor mensen die niet digitaal onderlegd zijn en dat de cirkel van fysieke verspreiding van informatie zo groot mogelijk moet zijn en continue moet blijven. Zorg bijvoorbeeld voor een frequente nieuwsbrief die fysiek wordt verspreid. Houd de informatie laagdrempelig en frequent. Ook al is er niets te melden, dan is dat nieuws.

Wij krijgen bij gaswindossiers het verzoek stukken ter inzage te leggen. Ondanks meerdere opmerkingen, nog steeds erg kort voor de publicatie en de timing is vaak niet handig gekozen. Zo worden er regelmatig vlak voor of in een vakantieperiode stukken gepubliceerd. Dit moet verbeterd worden. Er kan niet verwacht worden dat onze medewerkers zowel inhoudelijk als communicatief/voorlichting op zo'n korte termijn reageren en handelen.

In zijn algemeenheid stellen wij dat de inzet van onze ambtenaren op de lopende gaswindossiers inmiddels buiten haar perken is getreden. In het bestuurlijke overleg met uw ministerie is hiervoor aandacht gevraagd. Toegezegd is dat dit verder opgepakt gaat worden.

2. Vervolg/inhoudelijk
In aansluiting op ons verzoek te stoppen met de procedure het volgende. Het betreffende gebied is in 2009 door de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap aangewezen als van rijkswege beschermd dorpsgezicht. Wij hebben inmiddels via de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed en het programmateam UNESCO er op aangedrongen om een zogenaamde HIA (Heritage Impact Assessment) onderzoek uit te laten voeren. Indien een HIA wordt uitgevoerd, vormt dat o.i. de basis om verdere besluiten te nemen en om mogelijk een NRD op te stellen.

Wij hebben zowel bij uw ministerie maar ook bij Vermilion bij aanvang van de plannen in 2016 aangegeven dat de mogelijke winning van het veld Boergrup (Lombok was toen nog niet bekend) zeer ongewenst is. U bent bekend met het Unesco nominatie dossier voor de Koloniën van Weldadigheid. Wij hebben meerdere malen verzocht, waaronder bij de winningsplannen Vinkega en Eesveen, om verdere plannen in of aangrenzend aan dit bijzondere gebied in heroverweging te nemen.

De velden Boergrup en Lombok en hun mogelijke invloedssfeer strekken zich uit tot onder het Unesco nominatiegebied. Een van de kenmerken (attributen) waarop de nominatie is gestoeld is o.a. de vele rijksmonumentale bebouwing. De zorgen die er al zijn om deze gebouwen hun waarde te kunnen laten behouden, waar mogelijk te herstellen en te onderhouden zijn al groot. Gaswinning maakt deze zorgen alleen maar groter. Wij begrijpen dan ook uw keuze niet om in te gaan op het verzoek van Vermilion om juist hier gas te gaan winnen.

Locatie
U vraagt of de juiste alternatieven zijn onderzocht. Dit zal gaan om de locatie van winning en gasleiding naar wij aannemen. Aangezien niet helder is wèlke alternatieven u heeft onderzocht, kunnen wij op deze vraag geen antwoord geven. Indien u niet besluit om te stoppen met dit plan, verzoeken wij u op korte termijn inzage te geven in de, tot nu, onderzochte alternatieven. Daarna willen wij graag de gelegenheid deze vraag te kunnen beantwoorden, nog voordat het concept NRD wordt opgesteld/ ter inzage wordt gelegd. Deze vraag dient immers als input voor het concept NRD.

Om bij de beoogde locatie aan het zandpad P.W. Jansenlaan te kunnen komen, zal dit zandpad deels verhard moeten worden. Het voorstel destijds van Vermilion was om vanaf de weg Boergrup een verharde weg in het weiland te realiseren, het zandpadgedeelte van de P.W. Jansenlaan over te steken door middel van verharding. Dit gedeelte is in eigendom van de gemeente. Zandpaden in dit gebied maken deel uit van het beschermd dorpsgezicht en daarmee het nominatiedossier. Door een gebiedsvreemde activiteit toe te laten in dit gebied wordt mogelijk het cultuurhistorische karakter van aangrenzende Unesco-gebied onevenredig en onherstelbaar aangetast. Indien u wenst verder te gaan met dit proces, zien wij dan ook graag een uitgebreid onderzoek naar alternatieven.

Concessie
De concessies om gas te kunnen winnen zijn naar onze mening gedateerd. Er zijn nieuwe inzichten, nieuwe technieken en er wordt gewerkt aan alternatieven. Ons inziens is de tijd rijp om bepaalde concessies te herzien, juist ter bescherming van, in dit geval, kwetsbare gebieden zoals in dit geval het gebied van de Koloniën van Weldadigheid maar ook de aangewezen Natura 2000 gebieden. Wij verzoeken u de concessies op korte termijn te herzien.

Proces winningsplan/samenhang velden
Alle winningsplannen worden op zich beoordeeld. Opmerkelijk is dat elke keer later blijkt dat het veld groter is en dat meer gewonnen kan worden. In dat geval wordt het instemmingsbesluit geactualiseerd en wordt een omgevingsvergunning verleend voor het ophogen van de capaciteit. In het geval van Wapse werd bij aanvang onder de MER-norm gebleven. Het opknippen van de winning is o.i. in strijd met het zorgvuldigheidsbeginsel.

Bij aanvang van een plan wordt ons iets voorgespiegeld en als het plan concreet wordt, blijkt het veld of ineens groter of ineens komt er een nieuw veld in beeld. Voor ons was het eerst veld Boergrup, nu is het Boergrup-Lombok en daar komt binnenkort een winningsplan voor drie nieuwe velden bij (Leemdijk, De Bree en Smitstede). Een strategie voor de langere termijn ontbreekt.

Wij hebben in eerdere overleggen en bij de diverse juridische procedures verzocht om door een onafhankelijk bureau een totaal beeld te (laten) maken van alle velden in deze regio en te (laten) onderzoeken of en in hoeverre deze gasvelden en de waterinjectielocaties en mogelijke andere mijnbouwactiviteiten onderling effect hebben op elkaar. Telkens wordt per winningsplan een afzonderlijke beoordeling gemaakt. De afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State heeft bij tussenuitspraak inzake gasveld "Westerveld" hierin naar onze mening een belangrijk punt gemaakt.

Er wordt bij elk instemmingsbesluit uitgegaan van dat er geen weigeringsgronden zijn en dat de gevolgen van gaswinning minimaal zijn. Het beperkt zich tot lichte bodemdaling en de kans op aardbevingen/trillingen worden als nihil weggeschreven. Wat betreft bodemdaling komen de voorspellingen vaak niet uit en moet tijdens gaswinning bijgesteld worden. Dan is het leed al geschied. Aardbevingen en/of trillingen zijn nimmer 100% uit te sluiten.

De vraag is of u als rijksoverheid het risico wilt lopen in dit gebied waar bodemdaling al onvoorspelbaar blijkt en de kans op een trilling, door het winnen van gas uit de vele velden in dit gebied, aanwezig is. Wij willen geen tweede Groningen dus waarom de grenzen opzoeken en risico lopen. Het nu geldende schadeprotocol en de verdichting van het meetnetwerk kan geen reden zijn om ongebreideld door te gaan met gaswinning in dit gebied.

Wij worden regelmatig bericht door verontruste bewoners binnen het gehele wingebied. Men is ongerust over bevingen, bodemdaling, verminderde waarde onroerend goed en schadeafhandeling. Bij ieder winningsplan vragen wij u hierbij de nodige aandacht aan te besteden. Tot op heden heeft u de zorgen niet weg kunnen nemen. Nu het winningsgebied in onze regio wordt uitgebreid met de velden Boergrup-Lombok en Leemdijk-Smitstede-De Bree, zal de onrust alleen maar toenemen. Het schadeprotocol gaswinning kleine velden gaat uit van de bewijslast door de schadehebber en niet zoals in Groningen door de schadeveroorzaker. Dit vergroot het vertrouwen niet in een goede schadeafhandeling op het moment van een beving.

Tot op heden is er geen noemenswaardige compensatie voor gemeenten en haar inwoners. Wordt er bij Ternaard gesproken over miljoenen, in dit gebied blijft compensatie en het maatschappelijk verantwoord ondernemen helaas beperkt. Wij zien op voorhand en bij aanvang van een mogelijke nieuwe winning in dit gebied, dus niet alleen voor Boergrup-Lombok, een voorstel van zowel uw kant als die van Vermilion op welke wijze het NOGEPA-verdrag (o.a. maatschappelijk verantwoord ondernemen) gestalte gaat krijgen en op welke wijze de lusten en lasten verdeeld worden.

Conclusie
Wij verzoeken u het volgen van de rijkscoördinatieregeling en de te nemen stappen tot nader order uit te stellen tot in elk geval de beslissing van het Werelderfgoedcomité welk wordt verwacht deze zomer.

Als u nog vragen heeft kunt u contact opnemen met de gemeente via telefoonnummer 14 0521 en via info@gemeentewesterveld.nl .

Met vriendelijke groet,
namens burgemeester en wethouders van Westerveld, Weststellingwerf en Steenwijkerland

de heer K. Smidt
wethouder